

Vergemål for mindreårige...

med sideblikk på barneloven og
barnevernloven

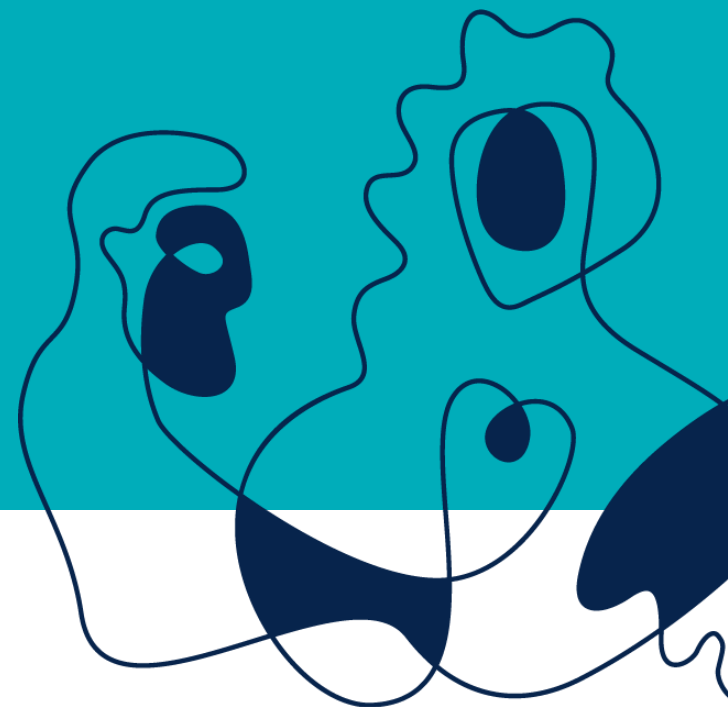
Trond Gården

Fylkesmannen i Nordland

Fylkesmannen i Nordland

— virker til Nordlands beste

Vergemålsseksjonen

Trond Gården

Audun Hole

Agnete Sollihaug

Tanya Birkestøl

Elisabeth Henriksen

Therese Langdal

Kristin Andreassen

Trond Abrahamsen

Kirsti Mentzoni

Inger
Stabbforsmo

Marianne
Hansen

Ragnar Urving

Susanne Svendsen

Finn André Breivik

Line Selfors

Trude Olaussen

Status Nordland høsten 2020

- 4300 vergemål
- Over 1000 oppnevninger eller endringer av vergemål pr. år
- Ca 700 vedtak om godkjenning av disposisjoner
- Ca 1100 vedtak om godtgjøring
- 1,1 mrd til forvaltning
- >2200 verger
- 15 faste stillinger
- Saksbehandlingstid 0-8 uker
- 1000 – 1400 inngående brev pr. mnd

Begrepene

- Mindreårig (umyndig er borte)
- Verge – def vml.
- Foreldreansvar – def bl.
- Daglig omsorg – def bl.
- Samvær – def bl.
- Rettslig handleevne – før og etter 18 år – vml §9
- Setteverge/midlertidig verge – def. vml

Barneloven	Barnevernloven	Vergemålsloven
<ul style="list-style-type: none"> • Foreldreansvar • Daglig omsorg • Samvær • Bidrag • Farskap • Barnets personlige forhold • Fostringsplikt	<ul style="list-style-type: none"> • Offentlige inngrep i det privatrettslige<ul style="list-style-type: none"> • Daglig omsorg • Samvær • Bidrag m.v. • Griper ikke inn i vml med mindre foreldreansvaret fratras	<ul style="list-style-type: none"> • Barns økonomiske forhold • Rettslig handleevne • Arbeidsavtaler • Næringsvirksomhet • Vergeansvar (kan også være personlige forhold - § 17,2)

Verge for mindreårige

- Defineres i vergemålsloven som den eller de som har foreldreansvaret – vml. §16
- Gifte foreldre: begge har foreldreansvaret – bl. § 34. Også etter skilsmisse
- Ikke gifte: felles foreldreansvar dersom foreldrene bor sammen. Ellers felles foreldreansvar, men mor eller far kan melde om at mor skal ha foreldreansvaret alene innen ett år etter at farskap er fastsatt (endret fra 01.01.2020)

Vergens kompetanse

- Vergen handler på den umyndiges vegne i økonomiske forhold og hvor det ellers følger av loverket, vml § 17
- Barn over 12 år skal høres før det treffes avgjørelser. Om personlige forhold gjelder bl. § 31 (7 år og 12 år)
- Uenighet mellom den mindreårige og vergen kan bringes inn for Fylkesmannen - §17
- Bvl. har ikke bestemmelser om barnets økonomiske forhold

Ikke alltid alene...

- Må ha samtykke fra FM for å
  - Stifte gjeld (ikke utdanningslån) §40
  - Kjøpe eller selge fast eiendom mv §39
  - Drive næringsvirksomhet - §11
  - Gi større gaver og arveforskudd § 41
  - Gjøre gjeldende odelsrett eller frafalle denne
  - Bruk av kapital

Disponering av finansielle eiendeler

- Dersom formuen overstiger 2G (ca 200.000,- skal denne forvaltes av FM)
- Mulighet for unntak – både under og over beløpsgrensen - §49
- Har vært benyttet i barnevernsaker

Forholdet mellom vergene § 18

- Skal handle i fellesskap
- Ved uenighet skal Fylkesmannen treffe avgjørelse
- Dersom en av vergene er «indisponert» kan FM bestemme at den andre er verge alene
- Bankkonto – FM kan bestemme at den ene skal disponere alene 4. ledd

Uten fungerende verge

- Dersom barnet ikke har en fungerende verge skal Fylkesmannen oppnevne ny eller midlertidig verge § 16
- Fra SRF:

«Etter Statens sivilrettsforvaltnings syn er vilkåret, «uten fungerende verge», et strengt vilkår. Det er her tale om tilfeller hvor det ikke finnes noen som utfører oppgavene som verge for den mindreårige, og det er derfor ikke slik at man fratrar noen oppgaven som verge. Man oppnevner kun en ny eller midlertidig verge fordi fraværet av en verge gjør at det er behov for det.»

Mindreårigs rett til å disponere over penger

- Som vedkommende har tjent selv – eller som vergen har latt ham råde over - § 12
- Med egen husholdning - § 13
- Der den mindreårige handler ut over sin rett. Her må motparten har vært i god tro § 14

Måtte ha forstått....

Barnets bankforhold

- Vergen(e) kan opprette konto for barnet etter finansavtaleloven § 25
- Kan opprettes av en av vergene – melding skal likevel gis til den andre vergen om at kontoen er opprettet.
- BankID utstedes av noen banker etter fylt 15 år.
- Det kan avtales at kun en av vergene skal disponere – og fm kan også bestemme dette – vml. § 18

Ytelser til barnet...

- Barnepensjon
- Forsikringer
- Grunn- og hjelpestønad
- Gaver
- Andre ytelser

- Folketrygdloven § 22-3b:
- *Grunnstønad og hjelpestønad til barn som er plassert i fosterhjem etter barnevernloven § 4-14, utbetales til fosterforeldrene. Ved plassering i midlertidig hjem i påvente av fosterhjems plassering, skjer utbetaling til barnevernet.*

Hjelpestønad

- Rundskriv Nav:

«Tilsyn og pleie av et barn plassert i fosterhjem er likestilt med et privat pleieforhold. Dette betyr at hjelpestønad/forhøyet hjelpestønad kan tilstås til barnet og utbetales til fosterforeldrene som rette vedkommende.»

Grunnstønad

- Rundskriv Nav:
- *Retten til grunnstønad faller som hovedregel ikke bort på grunn av omsorgsovertagelse.....*
- *.....Grunn- og hjelpestønad skal gå til de som har den daglige omsorgen for barnet. Det følger derfor av ftrl. § 22-3 b at grunn- og hjelpestønad til barn som er plassert i fosterhjem, skal utbetales til fosterforeldrene. Ved plassering i statlige og kommunale beredskapshjem eller foreløpige hjem før et endelig fosterhjem, skjer utbetaling av stønaden til det kommunale barnevernet.*

Barnepensjon

- Egen forskrift med hjemmel i § 9-3
- Kan kreve refusjon, men først etter tre måneder
- Barnet skal beholde 25% av G og 10% av tilleggspensjon eller særtillegg
- Utbetales normalt til vergen

Verge som misbruker fosterbarns midler

- Barneverntjenesten har ingen myndighet tilknyttet barns formue eller inntekt
- Må sikres – trekkes inn av FM eller oppnevne setteverge
- Eller fratakelse av vergemålet etter vml. § 17 – (kun en sak til nå – ikke medhold)

Der ingen har foreldreansvar

- Da skal Fylkesmannen av eget tiltak oppnevne verge - §16
- Det samme ved dødsfall (NB trenger ikke to verger)
- Vergen får da et utvidet «mandat» som langt på vei tilsvareer foreldreansvaret - §17, 2. ledd
- Surogati og annet

Får beholde tvillingene

Kari Ann Volden fra Røst blir hjelpeverge for tvillingguttene hun fikk ved hjelp av surrogati. Foto: Benedikte Kosmo Nordhaug

06. mai 2011, kl. 15:26 ▾

Artikkelen er over 9 år gammel

Kari Ann Volden fra Røst er blitt hjelpeverge for de tvillingguttene som ble født av en surrogatmor i India.

- DEL [NrK Nordland](#) skriver at overformyndieriet på Røst sendte en innstilling til Salten tingrett om at Volden burde bli hjelpeverge, og nå har tingretten vedtatt at Volden skal få det økonomiske og juridiske ansvaret for guttene.
- Neste steg blir å søke om adopsjon på nytt, forteller Volden som er glad for dagens vedtak.

— virker til Nordlands beste

Opphør av vergemål

- Retten kan beslutte å frata en som har foreldreansvar oppgaven som verge § 19
- Fylkesmannen kan fritta en verge for vergemålet – helt eller delvis (noe vi har gjort) - frivillig
- Foreldreansvaret kan fratras for adopsjon

Vergeansvaret etter dødsfall

- Har begge foreldreansvaret får den gjenlevende dette alene – bl. § 38 – og er verge alene
- Dette gjelder også den som ikke hadde foreldreansvaret men bodde med barnet
- Har ingen foreldreansvaret kan «hvem som helst» vende seg til tingretten og be om dette – og vil da automatisk bli verge
  - PS – barn kan ikke testamenteres

Vergeansvaret etter dødsfall 2

- Ellers skal barneverntjenesten plassere barnet etter bl. § 63
- Det må da oppnevnes verge etter vergemålsloven § 16
- Hva kommer først og sist?
- Kan være behov for rask avklaring av vergespørsmålet når vergen/-e dør

Midlertidig verge

- Oppnevnes der det er motstridende interesser mellom vergen og barnet, vml. § 34
- Typisk: Verge mistenkt for lovbrudd og den umyndige er fornærmet
- Farskap – gifte foreldre der oppgitt far nekter at han er far til barnet
- Lån av umyndiges midler
- I barnevernsaker: talsperson eller part

Hva kan vi hjelpe deg med?

Her kan du søke etter artikler...

Fremtidsfullmakt

Skjema

Publikasjoner

Kontakt oss

Mine Vergemål

E-læringskurs

For pårørende

Hva er vergemål?,
Kjenner du noen som trenger verge?,
Er du pårørende for noen med verge?,
Ofte stilte spørsmål

Generelt om vergemål

Voksne, Mindreårige,
Alternativer til vergemål, Lover og regler,
Ofte stilte spørsmål

For verge/representant

Hva er en verge?, Ønsker du å bli verge?,
Min rolle som verge, Opphør av vervet,
Enslig mindreårig asylsøker

Offentlige instanser

Ofte stilte spørsmål

For vergehavere

Hva betyr det å ha verge?,
Jeg ønsker/trenger verge, Jeg har verge,
Opphør av vergemålet, Ofte stilte spørsmål

Bank og forvaltning

Plasseringsalternativer,
Produkt 1: Flytende rente uten binding,
Produkt 2: Flytende rente med
meldingsfrist,
Produkt 3: Flytende obligasjonsrente 1 år,
Produkt 5: Flytende obligasjonsrente 3 år

Informasjon/kontakt

www.vergemal.no

Her finner du link til elektroniske skjema, generell informasjon om vergemål, håndbok for verger og mye mer.

Fylkesmannens hjemmeside:

www.fylkesmannen.no/nordland

Telefon: 755 31500 (sentralbord)

Vergemålsseksjonen har telefontid:

kl 9-11 og kl 12-14

Mail: fmnopost@fylkesmannen.no